

Analýza pravomocných rozsudků ohledně porušení § 260 trestního zákoníku

za rok 2022

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

OBSAH

ZPRACOVÁNÍ DOMUMENTU	3
1. ÚVOD	4
2. ZÁKLADNÍ INFORMACE	5
2.1. OBLASTI PORUŠENÍ § 260 TRZ.....	5
2.2. PORUŠENÁ USTANOVENÍ TRESTNÍHO ZÁKONÍKU	6
2.3. VÝŠE ŠKODY A PROPLACENÉ ČÁSTKY	7
3. PRAVOMOCNÉ ROZSUDKY ZPRACOVANÉ V ROCE 2022	7
3.1. OBLAST „FIKTIVNÍ POŘIZOVÁNÍ ZAŘÍZENÍ, SLUŽEB, INVESTIC“	8
3.2. OBLAST „NOVÉ PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI“	12
3.3. OBLAST „VZDĚLÁVÁNÍ A KULTURA“	14
3.4. OBLAST „SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA“	15
3.5. OBLAST „OSTATNÍ“	16
4. ZÁVĚR	18
5. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	21

ZPRACOVÁNÍ DOMUMENTU

	Jméno	Funkce	Datum
Zpracoval	X	VMR 4703	29. 3. 2023
Předkládá	X	VO 4703	31. 3. 2023
Schválil	X	ŘO 47	6. 4. 2023
Na vědomí	X	VŘS 04	17. 4. 2023

1. Úvod

Cílem tohoto dokumentu je poskytnout ucelené informace související s problematikou pravomocných rozsudků u případů, kdy došlo k poškození finančních zájmů EU, tedy porušení ustanovení § 260 trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb. - dále jen „TrZ“), a to primárně pro potřeby subjektů realizujících jakoukoli formu evropské finanční pomoci v České republice (dále jen „ČR“), případně pro potřebu dalších subjektů zainteresovaných na ochraně finančních zájmů EU v ČR.

§ 260 - Poškození finančních zájmů Evropské unie (extrakt)

- (1) Kdo vyhotoví, použije nebo předloží nepravdivé, nesprávné nebo neúplné doklady, uvede nepravdivé, nesprávné nebo neúplné údaje anebo zatají doklady nebo údaje, a tím umožní neoprávněné použití nebo zadržování finančních prostředků pocházejících z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo zmenšení zdrojů některého takového rozpočtu nebo umožní neoprávněné použití nebo zadržování majetku pořízeného z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.
- (2) Stejně bude potrestán, kdo neoprávněně použije finanční prostředky pocházející z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem, majetek pořízený z rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo zmenší zdroje některého takového rozpočtu.

Usnesením vlády ČR ze dne 5. září 2007 č. 1010 byl zřízen na Ministerstvu financí (dále jen „MF“) Centrální kontaktní bod AFCOS (dále jen „CKB AFCOS“), a to přenesením této funkce a souvisejících aktivit z Nejvyššího státního zastupitelství. Jeho role je rovněž definována v čl. 3 odst. 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, EURATOM) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999, resp. v čl. 12a jeho novelizovaného znění¹.

CKB AFCOS zajišťuje v ČR v souladu s Organizačním řádem MF mimo jiné výkon styčného místa pro ústřední databázi pro vyloučení, resp. systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů (Early Detection and Exclusion Database, dále jen „EDES“) a s tím spojené činnosti, v rámci kterých dochází k přenosu informací o pravomocně odsouzených trestných činech poškozujících finanční zájmy EU.

CKB AFCOS v této souvislosti zpracovává pravomocné rozsudky týkající se porušení ustanovení § 260 trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb. - dále jen „TrZ“), které mu v návaznosti na usnesení vlády ČR ze dne 20. července 2009 č. 941 zasílají příslušné soudy.

Pravomocné rozsudky patří mezi důležité oblasti, s kterými CKB AFCOS pracuje a jsou i nezbytnou součástí procesu hlášení nesrovnalostí Evropské komisi prostřednictvím systému Irregularities Management System (dále jen „IMS“). Z IMS čerpá data EDES (v souladu s oddílem 2,

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2223 ze dne 23. prosince 2020, kterým se mění nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013, pokud jde o spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a účelnost vyšetřování Evropského úřadu pro boj proti podvodům

články 135 - 145 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2018/1046 - „finanční nařízení“). Systém EDES byl Evropskou komisí zaveden a je dále rozvíjen s cílem posílení ochrany finančních zájmů Unie a zajištění řádného finančního řízení. Systém EDES zajišťuje zejména včasné odhalení hospodářského subjektu, který představuje rizika ohrožující finanční zájmy Unie. Dále umožňuje vyloučení hospodářského subjektu s ohledem na možnost získat finanční prostředky Unie zpět, uložení finanční sankce hospodářskému subjektu a v nejzávažnějších případech také zveřejnění informace související s vyloučením/finanční sankcí na internetových stránkách Evropské komise k posílení odrazujícího účinku.

Útvar CKB AFCOS dále o konkrétních pravomocných rozsudcích přímo informuje příslušná generální ředitelství Evropské komise (ty, v jejichž gesci jsou fondy, ze kterých byly vyplaceny dotčené finanční prostředky, a které jsou předmětem rozsudku).

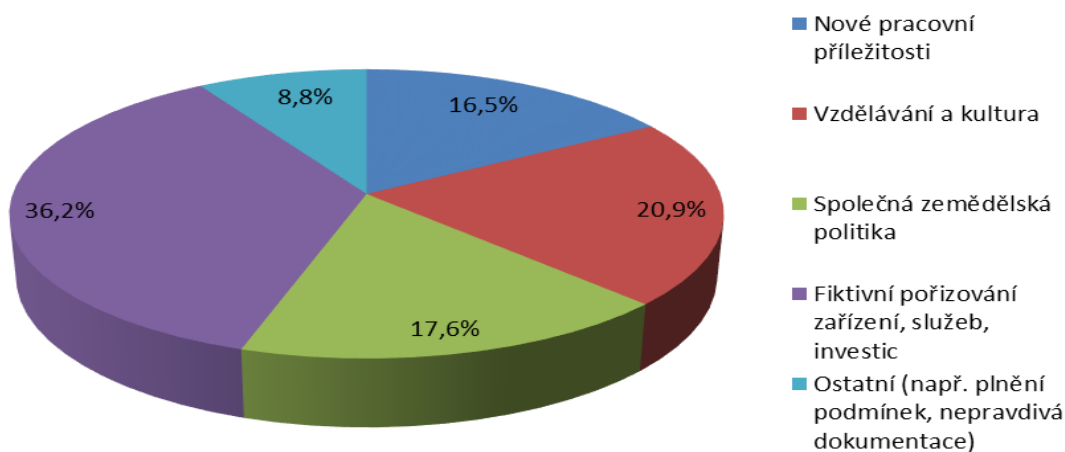
Za účelem posílení ochrany finančních zájmů EU i ČR na národní úrovni spravuje CKB AFCOS zabezpečené sdílené úložiště - SharePoint. Cílem sdílení informací o rozsudcích touto formou je umožnit Lokálním kontaktním bodům a řídicím orgánům vyhodnotit již ve fázi prevence při schvalování projektů/zadávání veřejných zakázek i riziko účasti pravomocně odsouzené osoby za trestný čin poškození finančních zájmů EU, a to napříč všemi operačními programy. Touto formou jsou taktéž sdíleny žádosti o součinnost při výkonu trestu fyzické či právnické osoby, které MF obdrží od konkrétních soudů.

2. Základní informace

2.1. Oblasti porušení § 260 TrZ

CKB AFCOS od počátku sledování (2016) zpracoval do konce roku 2022 celkem 91 pravomocných rozsudků, kde byly fyzické či právnické osoby odsouzeny dle ustanovení § 260 TrZ „poškození finančních zájmů EU“. V těchto případech byly zastoupeny následující oblasti porušení pravidel: fiktivní pořizování zařízení, služeb, investic; vzdělávání a kultura; dále oblast společné zemědělské politiky a nové pracovní příležitosti.

Oblasti, ve kterých docházelo k poškození finančních zájmů EU (§ 260 TrZ)

2.2. Porušená ustanovení Trestního zákoníku

U analyzovaných pravomocných rozsudků se nejčastěji vyskytovaly tyto kombinace porušení ustanovení TrZ:

- § 260 TrZ samostatně (25 případů),
- § 260 TrZ v souběhu s § 212 TrZ - dotační podvod (52 případů),
- § 260 TrZ v souběhu s § 212 TrZ a dalšími §§ (9 případů),
- § 260 TrZ v souběhu s dalšími §§, bez § 212 (5 případy).

Porušení ustanovení TrZ zmiňovaná v odrážkách výše jako „další §§“ jsou uvedena v následující tabulce.

Další případy porušení ustanovení TrZ (vždy souběžně s porušením § 260)

Ustanovení	Název	Počet výskytů
§ 348	padělání a pozměnění veřejné listiny	4
§ 240	zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby	3
§ 209	podvod	2
§ 24	pomoc k zločinu dotačního podvodu	2
§ 329	zneužití pravomoci úřední osoby	2
§ 181	poškození cizích práv	1
§ 206	zpronevěra	1
§ 254	zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění	1
§ 255	zneužití informace v obchodním styku	1
§ 256	zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě	1
§ 350	padělání a vystavení nepravdivé lékařské zprávy, posudku a nálezu	1

Je důležité poznamenat, že u jednoho rozsudku často dochází k porušení jednoho či více ustanovení TrZ současně.

2.3. Výše škody a proplacené částky

Na základě informací, ze všech dosud zpracovaných pravomocných rozsudků lze konstatovat, že průměrná výše potenciální škody na rozsudek činila 5 mil. Kč. Průměrná výše proplacených částek představovala necelých 3,7 mil. Kč. U obou těchto ukazatelů došlo v roce 2022 k mírnému navýšení hodnot. Z provedené analýzy dále vyplývá, že finanční prostředky nebyly vyplaceny ve 25 % potenciální škody (jedná se o celkovou sumu ve výši cca 112 mil. Kč). Toto číslo reprezentuje více než 50 % pravomocných rozsudků/případů, kdy k proplacení došlo jen částečně nebo bylo proplacení prostředků zcela zabráněno.

Podobně jako v předchozích letech došlo i v případě některých rozsudků zpracovaných v roce 2022 k odhalení trestných činů již ve stádiu pokusu, tj. jsou nedokonané a odhalené ještě před proplacením. Proto je vhodné odlišovat potenciální a skutečnou škodu. Podle výše potenciální škody jsou pak pachatelé trestných činů ve stádiu pokusu odsuzováni k trestům různého druhu a výše, přestože skutečně způsobená škoda je v daných případech nulová.

Potenciální škodou přitom můžeme rozumět maximální možnou škodu, kterou svým jednáním mohl pachatel způsobit. **Proplacenou částkou** (skutečnou škodou) potom částku, kterou pachatel v rámci financování projektu z operačního programu spolufinancovaného z prostředků Evropské unie reálně obdržel.

Druh škody	Vyčíslení
Celková výše potenciální škody	452 mil. Kč
Průměrná výše potenciální škody	5 mil. Kč
Celková výše proplacených částek (skutečné škody)	340 mil. Kč
Průměrná výše proplacených částek (skutečné škody)	3,7 mil. Kč

3. Pravomocné rozsudky zpracované v roce 2022

Pokud jde o oblasti a typy porušení, u dosud zpracovaných pravomocných rozsudků nedošlo k zásadním odchylkám, z tohoto důvodu se analýza zaměřuje detailněji na rozsudky, které byly zpracovány v průběhu kalendářního roku 2022. Z hlediska oblastí, ve kterých docházelo k odsouzení za trestný čin poškození finančních zájmů EU, se u těchto případů jednalo zejména o oblasti fiktivního pořizování zařízení, služeb a investic a dále oblast nových pracovních příležitostí.

V analýze za rok 2022 se blíže zaměřujeme na 13 pravomocných rozsudků, které detailněji rozpracováváme v dalších částech dokumentu. Z pohledu TrZ se jednalo kromě dvou případů, kdy bylo konstatováno „čisté“ porušení ustanovení § 260 TrZ, o souběh porušení § 260 TrZ v kombinaci s § 212 TrZ (dotační podvod) či dalšími § (§240, § 329).

Orgány a operačními programy, u kterých se objevovaly podvody či pokusy o podvod v souvislosti s porušením § 260 TrZ a analyzované v roce 2021, byly Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) - Operační program Zaměstnanost (dále jen „OP Z“), Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“) - Operační program Podnikání a inovace (dále jen „OP PI“), Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) a krajské úřady - Operační program Životní prostředí (dále jen „OP ŽP“), Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“) - Program rozvoje venkova (dále jen „PRV“), Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) – Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání.

V 7 případech se jednalo se o projekty spolufinancované z programového období 2007-2013. V 6 případech se jednalo o projekty spadající do programů programového období 2014-2020.

3.1. Oblast „Fiktivní pořizování zařízení, služeb, investic“

1. Účast na fiktivních veletrzích, předkládání nepravdivé dokumentace k projektu - odsouzeny 2 fyzické osoby, 1 právnická osoba

Rozsudek

46T 11/2020

Modus operandi

Odsouzená fyzická osoba jako jednatel společnosti ve spolupráci s druhou fyzickou osobou, zažádaly o poskytnutí dotace na projekt týkající se vstupu značky na zahraniční trh. Vše bylo prováděno se záměrem porušit podmínky dotačního programu, vzhledem k tomu, že při předložení žádosti o dotaci předkládaly nepravdivé listiny a dokumentaci k účasti na neexistujících veletrzích, přičemž přebíraly a napodobovaly údaje a fakta reálných veletrhů. Změnami v termínech konání jednoho z veletrhů a odvolanou účastí a zpětně znovu potvrzenou účastí u druhého z veletrhů se snažily předcházet možné kontrole realizace projektu. Dotace byla vyplacena.

Způsob odhalení

Přezkoumání stanovených podmínek, účelu projektu ze strany řídicího orgánu.

Řídicí orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce MPO. Jednalo se o OP PI. Finanční prostředky byly z větší části vyplaceny, a to ve výši 1,306 mil. Kč z celkové částky 1,324 mil. Kč.

Trest

První fyzická osoba byla odsouzena k odnětí svobody na 3 roky s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 4 let a dále k peněžitému trestu. Druhá fyzická osoba odsouzena k odnětí svobody na 3 roky s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 4 let a dále k peněžitému trestu. Právnická osoba byla odsouzena k peněžitému trestu.

2. Fiktivní faktury, nedodané nebo starší výrobní zařízení - odsouzena 1 fyzická osoba

Rozsudek, usnesení

43T 11/2019, 2To 11/2021

Modus operandi

Fyzická osoba jako statutární zástupce společnosti požádala o dotaci na projekt rozvoje ekologické výrobní činnosti společnosti, jehož cílem byla realizace dodávky, instalace a uvedení do provozu technologické linky na výrobu střešních doplňků s úmyslem vyčerpat dotační prostředky fiktivními fakturami. Velká část linky nebyla pořízena jako nová, ale jednalo se o starší díly, některé části linky nebyly pořízeny vůbec. Dotace byla vyplacena.

Způsob odhalení

Na základě kontroly ÚFO (Územní finanční orgán).

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza se týkala MPO. Jednalo se o OP PI. Finanční prostředky byly proplaceny v plné výši, která činila 7,760 mil. Kč.

Trest

Fyzická osoba byla odsouzena k odnětí svobody na 3 roky s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 5 let. Dále k zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena kolektivního statutárního orgánu obchodních korporací na dobu 5 let.

3. Nepřavdivé informace ohledně bezdlužnosti, fiktivní nákup zařízení a ovlivňování veřejné soutěže - odsouzena 1 fyzická osoba, 1 právnická osoba

Rozsudky

53 T 7/2019, 3 To 38/2020

Modus operandi

Fyzická osoba jako jednatel obchodní společnosti žádala o poskytnutí dotace k projektům na rozvoj společnosti a centrum vývoje a inovací, přičemž v žádostech o dotace nepřavdivě prohlásila, že společnost má vypořádané všechny splatné závazky vůči Finančnímu úřadu, ČSSZ, zdravotním pojišťovnám, státním fondům, Celní správě, krajům a obcím, kdy takto deklarovala bezdlužnost společnosti, přičemž dlužila jedné ze zdravotních pojišťoven, České správě sociálního zabezpečení a Finančnímu úřadu.

Dále byly použity falešné a nepřavdivé doklady a skladové listy, kterými byl dokládán nákup strojů, zařízení a technologií, ke kterým vůbec nedošlo, nebo byly nakoupeny mimo povinnou veřejnou soutěž, či byla jejich cena úmyslně nadhodnocena.

Odsouzená fyzická osoba také ovlivnila z pozice jednatele společnosti, která byla vyhlášovatelem veřejné soutěže, že výhercem většiny soutěží byla společnost, kterou na základě plných mocí fakticky ovládala.

Způsob odhalení

K odhalení došlo na základě administrativní kontroly řídicího orgánu.

Řídicí orgán, operační program, částka

Kauza se týkala MPO. Jednalo se o OP PI. Finanční prostředky byly proplaceny v plné výši, a to 51,058 mil. Kč.

Trest

Za tyto skutky byla fyzická osoba odsouzena k nepodmíněnému trestu ve výši 6,5 roku. Dále k zákazu činnosti funkce statutárního orgánu, člena statutárního orgánu nebo prokuristy v obchodních korporacích a družstvech včetně zákazu jejich zastupování na základě plné moci, mandátní smlouvy, smlouvy komisionářské, smlouvy o obchodním zastoupení nebo jiné smlouvy umožňující jednat jménem nebo na účet obchodní korporace či družstva na dobu 5 let.

Právníká osoba byla odsouzena k zákazu činnosti spočívajícímu v zákazu předmětu podnikání v oboru: výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, projektová činnost ve výstavbě, provádění staveb, jejich změn a odstraňování na dobu 5 let.

4. Fiktivní výběrové řízení na dodavatele rekonstrukce objektů, účelově vytvořený fakturační řetězec - odsouzeny 3 fyzické osoby a 2 právnické osoby

Rozsudky

43 T 3/2017, 3 To 85/2018

Modus operandi

Odsouzené osoby žádaly o finanční prostředky z rozpočtů spravovaných Evropskou unií a ČR z Programu rozvoje venkova ČR a to na rekonstrukci truhláren, i když si byly vědomy nesprávného použití finančních prostředků - v rozporu s pravidly pro poskytování dotací.

Odsouzené osoby provedly zpětně fiktivní výběrové řízení na dodavatele staveb až po kompletním dokončení staveb. Jednalo se o rekonstrukci truhláren, jejichž rekonstrukce však nebyly provedeny prostřednictvím údajných výherců výběrových řízení, jak spolu s dalšími doklady předkládaly poskytovateli dotace SZIF k žádostem o proplacení výdajů, ale prostřednictvím společnosti vlastněné odsouzenými osobami a také svépomocí odsouzených. Pro pokrytí této skutečnosti formálně vytvářely podklady o výběrovém řízení a související materiály. Dále byl vytvořen cyklický oběh faktur za účelem předstírání jejich úhrad.

Způsob odhalení

Na základě oznámení protiprávního jednání třetí osobou byly Policií ČR zajištěny při domovní prohlídce podklady k projektu.

Řídicí orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce SZIF. Projekty byly spolufinancovány z OP PRV. Finanční prostředky byly vyplaceny částečně, a to ve výši 4,427 mil. Kč, přičemž celková výše škody mohla činit až 8,243 mil. Kč.

Trest

První fyzická osoba byla odsouzena na 6 let nepodmíněného trestu. Druhá fyzická osoba byla odsouzena na 5 let nepodmíněného trestu, třetí fyzická osoba na 2,5 roku s podmíněčným odkladem na zkušební dobu 4 let. Obě právnické osoby byly odsouzeny k peněžitému trestu.

5. Nepravdivé informace ohledně realizace projektu a vlastních zdrojů financování - odsouzeny 2 fyzické osoby

Rozsudek

29 T 2/2021

Modus operandi

Odsouzená fyzická osoba, jako jednatel společnosti společně s druhou fyzickou osobou podaly žádost o poskytnutí podpory na realizaci projektu týkající se svozu komunálního odpadu, přičemž do žádosti nepravdivě uvedly informace o svážení odpadu, o počtu osob spádového území, o kapacitě systému odděleného sběru a o vybudování nových sběrných míst, a to i když od začátku věděly, že žádný svoz a shromažďování biologicky rozložitelného odpadu společnost nebude provádět. S kompetentními subjekty uvedenými v žádosti o této aktivitě ani nejednaly, nepodaly žádosti o povolení této činnosti a neměly ani uzavřené příslušné smlouvy.

Dále nepravdivě uváděly, že společnost má zajištění vlastní zdroje financování a to formou půjčky, ikdyž se jednalo pouze o fiktivní úkon. Dostatek vlastních finančních zdrojů jedna z odsouzených fyzických osob potvrdila čestným prohlášením a podpisem. Na základě těchto výše uvedených informací, byla žádost schválena a podpora vyplacena.

Způsob odhalení

Na základě kontroly na místě provedené SFŽP.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza se týkala MŽP. Jednalo se o OP ŽP. Finanční prostředky byly vyplaceny v plné výši, která činila 4,604 mil. Kč.

Trest

Obě fyzické osoby byly odsouzeny k odnětí svobody na 2 roky s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 5 let a peněžitému trestu.

6. Nenaplnování cíle projektu - chybějící zařízení, fiktivní dokumentace - odsouzena 1 fyzická osoba - OSVČ

Rozsudek

5 T 1/2022

Modus operandi

Fyzická osoba jako osoba samostatně výdělečně činná ve snaze neoprávněně čerpat dotační prostředky, uvedla v rámci Operačního programu Životní prostředí – Kotlíkových dotací při podání žádosti o dotaci na financování výměny stávajícího ekologicky nevyhovujícího topného zařízení nepravdivé údaje.

Konkrétně s vědomím, že povinnou přílohou k dotační žádosti je i fotodokumentace stávajícího topného zařízení připojila fiktivní dokumentaci zařízení, které nebylo připojeno v místě realizace projektu. Dotace byla vyplacena.

Způsob odhalení

Kontrola na místě ze strany krajského úřadu.

Řídící orgán, operační program, částka

Kompetentní orgánem byl krajský úřad, dotace čerpána z OP ŽP. Finanční prostředky byly vyplaceny v plné výši, a to 127,5 tis. Kč.

Trest

Fyzická osoba byla za tento skutek odsouzena k peněžitému trestu.

3.2. Oblast „Nové pracovní příležitosti“

7. Neprovádění úhrad pojistného - odsouzena 1 fyzická osoba

Rozsudek, usnesení

34 T 11/2019, 5 To 10/2020

Modus operandi

Fyzická osoba jako jednatel společnosti uzavřela s Úřadem práce Dohodu o vyhrazení společensky účelného pracovního místa a poskytnutí příspěvku spolufinancovaného ze státního rozpočtu a Evropského sociálního fondu. V rozporu se skutečností vykazovala na dokumentech „Vyúčtování mzdových nákladů“, že odvedla pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění, ačkoliv k datu doručení těchto dokumentů na Úřad práce ČR tyto částky na odvodech pojistného neuhradila.

Způsob odhalení

Úřadem práce na základě veřejnosprávní kontroly.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce MPSV. Jednalo se o OP Z. Finanční prostředky byly vyplaceny v plné výši 154 tis. Kč.

Trest

Za tyto skutky byla fyzická osoba odsouzena k odnětí svobody na 1,5 roku s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 3 let. Dále k zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu a člena kolektivních statutárních orgánů obchodních korporací na dobu 3 let.

8. Fiktivně vytvořené společensky účelné pracovní místo - odsouzena 1 fyzická osoba

Rozsudek

31 T 7/2021

Modus operandi

Fyzická osoba, jako statutární zástupce společnosti, se záměrem vylákat ze státního rozpočtu České republiky a rozpočtu Evropské unie peněžní prostředky, podala Žádost o podporu na realizaci projektu, jehož cílem mělo být vytvoření pracovních míst. Dotace byla společnosti následně poskytnuta.

Po přidělení dotace vytvořila tato fyzická osoba ve společnosti fiktivní pracovní místa poradců pro dvě osoby, načež na základě Zpráv o realizaci a Žádosti o platbu požádala o proplacení mezd na tyto osoby a mimo jiné předložila nepravdivé doklady, a to výplatní pásky a pokladní doklady, které měly prokazovat vyplacení mezd za tyto zaměstnance. Tyto osoby však nikdy nebyly ve společnosti zaměstnány. Z fiktivně vyplácených mezd byly řádně prováděny odvody s cílem zakrýt vytvoření těchto fiktivních pracovních míst, tak aby na základě nepravdivých dokladů byly vyplaceny finanční prostředky na účet společnosti.

Způsob odhalení

Oznámení podala jedna z fiktivně zaměstnaných osob.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza se týkala MPSV. Jednalo se o OP Z. Finanční prostředky ve výši 953,8 tis. Kč byly plně vyplaceny.

Trest

Fyzická osoba byla odsouzena k odnětí svobody na 2 roky s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 2 roky a dále k peněžitému trestu.

9. Fiktivně vytvořené společensky účelné pracovní místo - odsouzena 1 fyzická osoba

Rozsudky

69 T 9/2020, 3 To 72/2021

Modus operandi

Fyzická osoba byla odsouzena za čin, kdy jako ředitelka mateřské školy podala žádost o poskytnutí dotace za účelem zřízení pracovní pozice školního asistenta. Z poskytnuté dotace byly hrazeny mzdové nároky, odměny za výkon práce na této pozici a to této odsouzené osobě, neboť na této pozici zaměstnala na základě dohody o pracovní činnosti sebe samu a také hradila další náklady s touto pracovní pozicí spojené. Tuto činnost fakticky nevykonávala a nepravdivě ji vykazovala v reportech o činnosti, které Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy předkládala jako součást zprávy o realizaci.

Způsob odhalení

Zdrojem prvotní informace bylo oznámení zaměstnanců daného zařízení.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce MŠMT. Jednalo se o OP VVV. Finanční prostředky byly vyplaceny v plné výši, a to 87,6 tis. Kč.

Trest

Fyzická osoba byla za tento skutek odsouzena k peněžitému trestu.

3.3. Oblast „Vzdělávání a kultura“

10. Poskytování nepravdivých potvrzení o absolvování výuky - odsouzena 1 fyzická a 1 právnická osoba

Rozsudek

61 T 4/2022

Modus operandi

Fyzická osoba jednající za společnost (která působí jako akreditované školicí středisko), v níž byla současně zaměstnána na pozici lektora, opakovaně nechávala vystavit potvrzení rekvalifikačního zařízení o ceně rekvalifikačního kurzu. Toto potvrzení účastníci kurzů předkládali k žádosti o rekvalifikační kurz na Úřad práce ČR. Tyto kurzy byly hrazeny z Evropského sociálního fondu a částečně ze státního rozpočtu ČR. V rámci těchto kurzů měla být splněna deklarovaná náplň. Rekvalifikační kurzy však byly u účastníků ukončeny zkouškou, i když nedošlo k absolvování teoretické výuky a praktické části v plném rozsahu a tím nedošlo k naplnění podmínek rekvalifikačního kurzu. O této skutečnosti odsouzené subjekty věděly, a i přesto vystavily nepravdivé potvrzení o absolvování výuky, bez něhož by nebylo možné vykonat závěrečnou zkoušku. V jednom z případů neměly odsouzené subjekty požadovanou akreditaci pro pořádání kurzu.

Způsob odhalení

Na základě šetření Policie ČR.

Řídící orgán, operační program, částka

Kompetentním orgánem bylo MPSV, OP Z. Finanční prostředky byly vyplaceny plně, a to ve výši 81,5 tis. Kč.

Trest

Fyzická osoba byla odsouzena k odnětí svobody na 2 roky s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 3 let. Dále jí byl vyměřen peněžitý trest.

Právnícká osoba byla odsouzena k peněžitému trestu a dále k trestu přijímání dotací a subvencí na dobu 1 roku.

3.4. Oblast „Společná zemědělská politika“

11. Neprovedení prací v souladu s Dohodou o poskytnutí dotace - 2 fyzické osoby

Rozsudek, usnesení

43 T 5/2019, 5 To 4/2021

Modus operandi

Odsouzené fyzické osoby po předchozí dohodě předložily Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu, žádost o dotaci na projekt týkající se rekonstrukce zemědělské usedlosti. Po schválení žádosti byla uzavřena Dohoda o poskytnutí dotace. Tyto osoby však zcela v rozporu s pravidly stanovujícími podmínky pro poskytování dotace na projekty, s cílem získat neoprávněnou materiální výhodu, v žádosti o proplacení výdajů, uvedly nepravdivé údaje. Konkrétně předložily Smlouvu o dílo a dodatek ke smlouvě, kdy sjednané úkony a částky nesouhlasily s reálně provedenými pracemi. Dále předložily pozměněné výpisy z bankovního účtu, s cílem předstírat úhradu provedených prací a také modifikovaly Kolaudační souhlas s užíváním stavby a to tak, aby naplňoval účel projektu. K vyplacení dotace nedošlo.

Způsob odhalení

Na základě kontroly ze strany pracovníků SZIF.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce SZIF, OP PRV. Finanční prostředky ve výši 4,5 mil. Kč nebyly proplaceny.

Trest

První fyzická osoba byla odsouzena k nepodmíněnému trestu v délce trvání 3 let. Druhá fyzická osoba byla odsouzena k odnětí svobody na 2,5 roku s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 4 let.

3.5. Oblast „Ostatní“

12. Poskytování nepravdivých informací ohledně úhrady podílů příjemců dotací - odsouzena 1 fyzická osoba a 1 právnická osoba

Rozsudek

97 T 1/2022

Modus operandi

Fyzická osoba jako ředitel společnosti na základě neomezeného zmocnění jednala za společnost v úmyslu vylákat od krajského úřadu co nejvyšší dotace na výměnu zdrojů tepla (Dotičního programu na výměnu zastaralých zdrojů tepla na pevná paliva), která měla být financována ze 100 % ze souhrnného rozpočtu Evropské unie, Fondu soudržnosti, tím, že předkládala nepravdivé informace. Konkrétně se jednalo o předkládání informací o úhradě podílů příjemců dotací v závěrečné zprávě, kdy nedocházelo k jejich celé úhradě, ale část měla být uhrazena příjemcem dotace za započtení provize za uzavření smlouvy o zprostředkování, která byla ve stejné výši jako doplatek, ale toto zprostředkování nikdy neproběhlo. Dotace nebyly vyplaceny.

Způsob odhalení

Na základě šetření Policie ČR.

Řídící orgán, operační program, částka

Kompetentní orgánem byl Krajský úřad, dotace čerpána z OP ŽP. Finanční prostředky ve výši 4,133 mil. Kč nebyly vyplaceny.

Trest

Fyzická osoba byla odsouzena k odnětí svobody na 2,5 roku s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 5 let. Právnická osoba byla odsouzena ke zrušení.

13. Nepravdivé informace ohledně realizace projektu, rozprodej zařízení - odsouzena 1 fyzická osoba a 1 právnická osoba

Rozsudek

53 T 3/2021

Modus operandi

Fyzická osoba jako zmocněnec občanského sdružení a zároveň jako osoba, která má hlavní rozhodovací pravomoci a kontrolu nad uvedeným sdružením zadala přípravu projektu a dokumentace k projektu týkající se zařízení pro peletizaci odpadu.

Následně připravila a podala jménem sdružení na Státní fond životního prostředí ČR žádost o poskytnutí podpory z Operačního programu Životní prostředí, která byla schválena, a bylo vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace. Poté došlo k vyhlášení výběrového řízení, realizaci projektu a pořízení peletovací linky včetně doplňující techniky. Pořízená peletovací linka nebyla ale nikdy zprovozněna. Odsouzená fyzická osoba postupně prodala věci pořízené z finančních prostředků

dotace – nákladní automobil, stavební stroj, kontejnery, peletovací linku. Tím došlo k porušení podmínek dotace, že předmět podpory nebude převeden na jinou osobu. Také nedošlo k naplnění nastavených monitorovacích ukazatelů „Kapacita systému separace a svozu odpadů“. Odsouzená osoba však jménem sdružení opakovaně posílala monitorovací zprávy, ve kterých záměrně uváděla nepravdivé údaje o monitorovacích ukazatelích. Získané finanční prostředky tato osoba použila nezjištěným způsobem.

Způsob odhalení

Na základě rutinní kontroly dokumentů/dokladů.

Řídící orgán, operační program, částka

Kauza spadala do gesce MŽP, OP ŽP. Finanční prostředky ve výši 4,276 mil. Kč byly vyplaceny plně.

Trest

Fyzická osoba byla odsouzena k odnětí svobody na 3 roky s podmíněčným odkladem na zkušební dobu v délce trvání 5 let.

Právnícká osoba byla odsouzena k zákazu přijímání dotací a subvencí v délce 10 let.

4. Závěr

Celková výše proplacených částek u dosud analyzovaných pravomocných rozsudků, kde došlo k poškození finančních zájmů EU, činila v souhrnu 340 mil. Kč (za rok 2022 je to 74,8 mil. Kč), průměrná výše škody na jednotlivý případ je 3,7 mil. Kč (za rok 2022 je to 5,8 mil. Kč).

Stejně jako v předchozích letech jsou detekovány jednodušší, snadněji rozpoznatelné trestné činy, ale zároveň se pravidelně setkáváme s trestnými činy, u kterých je zapojeno více fyzických či právnických osob, které spolu vzájemně kooperují, které jsou páčány složitějšími způsoby, a které mají co nejvíce ztížit odhalení těchto subjektů. To vše s cílem neoprávněně získat finanční prostředky z fondů EU.

Nově se v roce 2022 začínají objevovat rozsudky spojené s oblastí „Kotlíkových dotací“. V těchto případech jde obecně o menší výši škody (vyšší desetitisíce Kč). Bylo však zachyceno sofistikované schéma podvodu, které jedna právnická osoba - zprostředkovatel úspěšně uplatnila v desítkách případů. Výše škody pak překročila 4 mil. Kč.

Oblast, ve které detekujeme četné poškození finančních zájmů EU, je oblast Fiktivní pořizování zařízení, služeb, investic. Zde, ve fázi žádosti o dotaci, se subjekty často snaží dokládat svou bezdlužnost, tj. zastírat skutečnost, že nemají nevyrovnané závazky za pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

Dále tyto subjekty, prostřednictvím pozměněných dokumentů (nejčastěji výpisy z bankovních účtů) dokládají dostatečnou výši vlastních finančních prostředků nebo ze stejným účelem na bankovním účtu uměle navyšují jeho zůstatek.

Doporučení

V některých případech u potvrzení o bezdlužnosti a manipulace s bankovními výpisy mohou být zásahy do dokumentace spíše jednoduššího charakteru a tím snadněji odhalitelné. V případech umělého navyšování zůstatku na bankovním účtu je vhodné získat další výpisy z účtu, které potvrdí dostatečnou výši vlastních finančních prostředků nebo pomohou odhalit účelové, krátkodobé vložení finančních prostředků na účet.

Také dochází k ovlivňování výběrových řízení, s cílem, aby byl vybrán předem dohodnutý dodavatel, který má obchodní či osobní vazby na zadavatele, případně jeho řízení zadavatel nějakou formou přímo ovládá.

Doporučení

U takto zorganizovaných výběrových řízení, jsou často doklady v průběhu jeho konání editovány nebo jsou vytvářeny dodatečně po jeho ukončení a je možné zde odhalit nesoulad v zadaných datech, poslušnosti dokladů, úpravách podmínek, podpisech, účastnících výběrového řízení.

U nákupu zařízení, strojů a investičních celků vidíme pokračující trend, kdy se subjekty snaží vydávat staré, použité zařízení za nové. Dále dochází k porušování cílů projektů tím, že zařízení není pořízeno vůbec. Také větší investiční celky a provozy nejsou vybudovány v deklarovaném rozsahu, stavební

úkony a částky nesouhlasí s reálně provedenými pracemi. Lze se setkat i s případy, kdy je část zařízení rozprodána.

Také byl detekován případ, kdy mělo dojít k propagaci/podpoře subjektu na zahraničních trzích, které se však nikdy nekonaly nebo činnost svozu biologického odpadu v obcích, kdy odsouzené osoby s dotčenými obcemi vůbec nejednaly.

Doporučení

Skutečnost, že ne vše je v pořádku lze zaznamenat již při administrativní kontrole zaměřené na smlouvy, faktury, výpisy z účtů a další dokumentaci, kde lze odhalit pochybení jak u pořizování zařízení, tak v oblasti podpory podnikání, např. propagace činnosti subjektu a vzdělávání. Důležitou úlohu v těchto případech však má kontrola na místě, kdy lze odhalit případné nesrovnalosti mezi skutečně provedenými stavebními pracemi a předloženými doklady. Dále lze zachytit nepovolenou úpravu výrobních, identifikačních štítků a předkládané dokumentace k pořízenému zařízení, případně fakt, že se dané zařízení v provozu vůbec nenachází.

V oblasti nových pracovních příležitostí se stejně jako v předchozích letech jedná o projekty, kdy je společensky účelné pracovní místo vytvořeno pouze fiktivně, osoby na těchto místech nepracují a o existenci vytvořeného pracovního místa ani nevědí. V těchto případech se můžeme setkat s řádným odváděním povinných úhrad za zaměstnance s cílem zakrýt, že se jedná o fiktivní pracovní místa. Dále se setkáváme s případy, kdy je místo skutečně vytvořeno, pracovní náplň je vykonávána, ale nejsou prováděny úhrady pojistného na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

U vzdělávacích programů se velmi často jedná o pochybení u projektů, které cílí na zvyšování vzdělávání u interních zaměstnanců v rámci jedné firmy či uskupení firem, které o dotaci žádaly. Můžeme se však také setkat s případy, kdy o dotaci žádá vzdělávací zařízení, které své služby nabízí širší veřejnosti. Společné u těchto případů bývá, že vzdělávací akce se uskutečnily jiným než odsouhlaseným způsobem, případně se neuskutečnily vůbec. Často též není dodržován obsah kurzu. Dalším společným rysem je předkládání nepravdivé dokumentace, která má prokazovat dodržení stanovených podmínek.

Doporučení

V případě vzdělávání bývá obtížnější pochybení subjektu detekovat. Často bývá prvotním impulsem, který je následován kontrolními akcemi ze strany kompetentních orgánů, upozornění na pochybení třetími stranami, případně osobami, které vzdělávací akci absolvovaly nebo absolvovat měly. V rámci kontroly je vhodné se zaměřit, zda není předkládána fiktivní, nepravdivá či pozměněná dokumentace k projektu, např. prezenční listiny, u kterých lze porovnat podpisy účastníků s jinou dříve podepsanou dokumentací a tím ověřit její pravost.

Nově sledujeme nárůst případů, kdy podvodné jednání směřuje do oblasti ekologie a životního prostředí. Jde jak o pořizování zařízení, investičních celků spojených s jednorázovou vyšší finanční

investicí např. do ekologické výrobní činnosti, ale také o případy, kdy je v rámci podvodného jednání postupně pořizováno více zařízení za menší částky, což je charakteristické pro oblast tzv. „Kotlíkových dotací“.

Závěrem lze konstatovat, že u více než 50 % případů došlo k proplacení finančních prostředků jen částečně nebo bylo proplacení prostředků zcela zabráněno, tj. že na základě kontrolních mechanismů bylo čerpání finančních prostředků pozastaveno před zahájením procesu vyplacení finančních prostředků nebo ještě v jeho průběhu.

Ve všech v dokumentu uváděných oblastech (fiktivní pořizování zařízení, služeb, investic; nové pracovní příležitosti; vzdělávání a kultura; oblast zemědělství;) se setkáváme s případy, kdy prvotní impuls vedoucí k odhalení protiprávního jednání přichází ze strany současných nebo bývalých spolupracovníků, zaměstnanců, obchodních partnerů či třetích osob. K odhalení také může docházet při prověřování jiných právnických či fyzických osob, které jsou s těmito subjekty obchodně či jinak provázány. Nicméně pro všechny sledované oblasti i nadále platí, že pro detekování protiprávního jednání hraje důležitou a nezastupitelnou roli využívání všech dostupných informací, mezi které můžeme zařadit i pravomocné rozsudky, z kterých lze vysledovat praktiky a způsoby, jak subjekty trestné činy provádějí. Zásadní prvkem v boji proti podvodům však zůstává efektivně zacílený kontrolní mechanismus, který soustavně prověřuje poskytování finančních prostředků a pružně reaguje na vývoj prostředí s cílem průběžného zajišťování ochrany poskytovaných finančních prostředků.

Výše uvedená analýza byla zpracována útvarem CKB AFCOS (odbor 47 MF – Centrální harmonizační jednotka) a je zpřístupněna na stránkách Ministerstva financí České republiky a na SharePointu CKB AFCOS viz odkazy níže:

[Činnost CKB AFCOS | Finanční zájmy EU | Ministerstvo financí ČR \(mfc.cz\)](#)

[Ochrana finančních zájmů EU - DomovskaStranka \(mfc.cz\)](#)

5. Seznam použitých zkratk

Zkratka	Název
AFCOS	Síť subjektů pro boj proti podvodům (Anti-Fraud Co-ordination Structure)
CKB AFCOS	Centrální kontaktní bod AFCOS
ČR	Česká republika
EDES	Databáze „Early Detection and Exclusion System“
EU	Evropská unie
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů
IMS	Systém řízení nesrovnalostí (Irregularities Management System)
MF	Ministerstvo financí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OP PI	Operační program Podnikání a inovace
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
PRV	Program rozvoje venkova
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TrZ	Trestní zákoník